

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Draudimo įmonių su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo ir tvarumo veiksnių, rizikos bei prioritetų įtraukimo į produktų priežiūros ir valdymo reikalavimus apžvalga

Analizė ir tyrimai

2024 / Nr. 22

Draudimo įmonių su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo ir tvarumo veiksnių, rizikos bei prioritetų įtraukimo į produktų priežiūros ir valdymo reikalavimus apžvalga

Dokumentą parengė
Kredito ir draudimo paslaugų priežiūros skyrius
Pasiteirauti:
info@lb.lt
+370 800 50 500

Turinys

Įvadas.....	4
Pagrindinės sąvokos ir santrumpos	6
SFDR atitikties analizė.....	7
Informacijos atskleidimas produkto lygmeniu (SFDR 6–11 str.).....	7
Apibendrinimas ir rekomendacijos	15
DPPV reikalavimų atitikties analizė.....	16
DPPV reikalavimų ir procesų atitiktis.....	16
Informacijos pateikimo nustatant tvarumo prioritetus ir klientų turimų žinių apie tvarius finansus apžvalga	16
Tvarumo prioritetų nustatymas	18
Periodinis klientų tvarumo prioritetų vertinimas	21
Informacijos apie DPPIP tvarumo ypatybes rinkimas.....	22
DPPIP tinkamumo užtikrinimo priemonės	23
Kompetencijos, reikalingos klientų tvarumo prioritetams įvertinti, darbuotojų mokymas ir švietimas	24

ĮVADAS

2021 m. kovo 10 d. įsigaliojo Reglamentas (ES) 2019/2088 dėl su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo finansų paslaugų sektoriuje (angl. *Sustainable Finance Disclosure Regulation*, toliau – SFDR). Juo nustatomi atskleidimo reikalavimai finansų rinkos dalyviams (toliau – FRD), įskaitant draudimo įmones ir draudimo tarpininkus, susiję su tvarumo rizikos įtraukimu, atsižvelgimu į neigiamą poveikį tvarumui ir su tvarumu susijusios informacijos apie finansinius produktus teikimu. SFDR nustatyta informacija turi būti atskleidžiama tiek FRD, tiek finansinio produkto ir (ar) paslaugos lygmeniu.

Taip pat reikėtų paminėti, kad 2022 m. balandžio 6 d. buvo priimtas, o nuo 2023 m. sausio 1 d. pradėtas taikyti Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2022/1288, kuriuo SFDR yra papildomas techniniais reguliavimo standartais (toliau – TRS). Jais patikslinami su reikšmingos žalos nedarymo principu susijusios informacijos turinys ir pateikimo reikalavimai, taip pat su tvarumo rodikliais ir pagrindiniu neigiamu poveikiu tvarumui (angl. *principle adverse impact*, toliau – PAI) susijusios informacijos turinys, metodika, pateikimo reikalavimai. Šiais TRS patikslinamas ir su aplinkos ar socialinių ypatumų, tvarių investicijų tikslų skatinimu susijusios informacijos turinys, pateikimo ikisutartiniuose dokumentuose, interneto svetainėse, periodinėse ataskaitose reikalavimai. Taip numatomi tikslesni atskleidimo standartai.

Tinkamumo vertinimas, atsižvelgiant į Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/97 dėl draudimo produktų platinimo (toliau – DPPD) nuostatas, yra vienas iš svarbiausių investuotojų apsaugos reikalavimų. Be tinkamumo vertinimo, draudimo produktų platintojai turi vertinti ir klientų reikalavimus bei poreikius. Pasiūlyta draudimo sutartis turi atitikti draudėjo reikalavimus ir poreikius nepriklausomai nuo to, ar teikiama rekomendacija, ar ne.

Nuo 2022 m. rugpjūčio 2 d. pradėtas taikyti Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/1257, kuriuo patikslinti deleguotieji reglamentai (ES) 2017/2358 ir (ES) 2017/2359, kad jais būtų atsižvelgiama į individualaus kliento tvarumo prioritetų vertinimą, kurį atlieka draudimo įmonės ir draudimo tarpininkai, teikiantys konsultacijas dėl draudimo principu pagrįstų investicinių produktų (toliau – DPPIP). Pakeitimais siekiama užtikrinti, kad mažmeniniai investuotojai galėtų investuoti ir taupyti tvariai, taip pat siekiama palengvinti jų dalyvavimą pereinant prie tvaresnės, efektyviai išteklius naudojančios ir žiedinės ekonomikos, atitinkančios darnaus vystymosi tikslus.

Draudimo produktų kūrėjai į tvarumo veiksnius turėtų atsižvelgti vykdydami kiekvienam draudimo produktui taikomą produkto patvirtinimo procesą ir kitus produktų priežiūros ir valdymo (toliau – DPPV) reikalavimus, taikomus produktams, kuriuos ketinama platinti su tvarumu susijusių draudimo produktų ieškantiems klientams.

Pagrindinis tvarumo prioritetų vertinimo įtraukimo į konsultavimo ir pardavimo procesą tikslas – užtikrinti, kad nebūtų sudaromos sąlygos netinkamo pardavimo praktikai atsirasti arba teikti

informaciją apie DPPIP, tvarumo prioritetų neatitinkančius produktus klaidingai pristatant kaip juos atitinkančius.

Siekiant šių tikslų, svarbu, kad draudimo produktų platintojai, parduodantys DPPIP ar teikiantys dėl jų konsultacijas, nerekomenduotų produktų kaip atitinkančių individualių klientų tvarumo prioritetus, kai produktai tų prioritetų faktiškai neatitinka. Lietuvos bankas, siekdamas įvertinti, ar DPPIP platinančios draudimo įmonės įgyvendino minėtuose reglamentuose keliamus tvarumo informacijos atskleidimo ir klientų tvarumo prioritetų vertinimo reikalavimus ir kaip juos įgyvendino, atliko šių reikalavimų taikymo praktikos Lietuvos draudimo rinkoje analizę.

Atliekant analizę, buvo siekiama įvertinti ne tik tai, kaip draudimo įmonės įgyvendino reglamentų reikalavimus, bet ir tai, kaip apsaugomi vartotojų interesai, siekiant skaidrumo ekomanipuliavimo rizikų sąlygomis, kokie produktai siūlomi rinkoje, kaip draudimo įmonės prisitaikė arba siekia prisitaikyti prie kintančių vartotojų lūkesčių, susijusių su tvarumu.

Duomenys šiai analizei buvo gauti Lietuvoje įsteigtoms draudimo įmonėms, taip pat Europos ekonominės erdvės valstybėse įsteigtoms draudimo įmonėms, vykdančioms veiklą Lietuvoje per čia įkurtus filialus, užpildžius Lietuvos banko parengtą klausimyną. Apklaustos šios įmonės:

- Compensa Life Vienna Insurance Group SE Lietuvos filialas;
- ERGO Life Insurance SE;
- Gyvybės draudimo UAB „SB draudimas“;
- „SEB Life and Pension Baltic SE“ Lietuvos filialas;
- Swedbank Life Insurance SE Lietuvos filialas;
- UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“;
- Allianz Lietuva gyvybės draudimas UAB.

PAGRINDINĖS SAŲOKOS IR SANTRUMPOS

DPPD – Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/97 dėl draudimo produktų platinimo

DPIIP – draudimo principu pagrįstas investicinis produktas

DPPV reikalavimai – draudimo produktų priežiūros ir valdymo (angl. *product oversight and governance*) reikalavimai

Ekomanipuliavimas (angl. *greenwashing*). Europos priežiūros institucijų nuomone, tai tokia praktika, kai su tvarumu susijusi komunikacija ar veiksmai aiškiai ir tinkamai neatspindi deklaruojamo finansų rinkos subjekto, finansinio produkto ar finansinių paslaugų tvarumo profilio. Tokia praktika gali klaidinti vartotojus, investuotojus ar kitus rinkos dalyvius ir pažeisti finansų rinkos vientisumą

FRD – finansų rinkos dalyvis (-iai)

PAI – pagrindinis neigiamas poveikis tvarumui (angl. *principle adverse impact*)

PID – pagrindinės informacijos dokumentas

SFDR – 2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (ES) 2019/2088 dėl su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo finansinių paslaugų sektoriuje

Taksonomijos reglamentas – 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088

TRS – techniniai reguliavimo standartai su paskutiniais papildymais (Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2023/363)

Tvarios investicijos – SFDR apibrėžtos investicijos, kuriomis prisidedama siekiant aplinkosaugos tikslo ir (arba) kuriomis prisidedama prie socialinio tikslo įgyvendinimo su sąlyga, kad tokios investicijos nedaro reikšmingos žalos nė vienam iš šių tikslų, o bendrovės, į kurias investuojama, laikosi gerosios valdymo praktikos

SFDR ATITIKTIES ANALIZĖ

INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS PRODUKTO LYGMENIU (SFDR 6–11 STR.)

Pagal SFDR, savo interneto svetainėse FRD turi skelbti ikisutartinę informaciją ir periodines ataskaitas, atskleidžiančias platinamų finansinių produktų tvarumo ypatumus ir tikslus.

Pateikiama informacija apie platinamus produktus priklauso nuo jų atitikties SFDR numatytiems kriterijams. SFDR išskiriami: 1) finansiniai produktai, kuriais skatinami aplinkos ir (arba) socialiniai ypatumai; 2) finansiniai produktai, kurių tikslas – tvarios investicijos. Trečiajai kategorijai priskiriami finansiniai produktai, kurie nėra orientuoti į tvarumą ir neskatina tvarumo veiksmų. Jei produktas nėra vertinamas kaip tvarus, FRD ikisutartinėje informacijoje privalo nurodyti, kaip įtraukia tvarumo riziką į investavimo sprendimus pagal SFDR 6 str. Jei produktas, be kitų ypatumų, skatina ir aplinkos ar socialinius ypatumus, turi būti pateikta informacija, kurios reikalaujama pagal SFDR 8 str. Jei produkto tikslas – tvarios investicijos, ikisutartinėje informacijoje turi būti pateikta informacija pagal SFDR 9 str. Todėl vertinant, ar produktai atitinka klientų pageidavimus ir lūkesčius, svarbu įvertinti jų tvarumo tikslus. Lietuvos DPPIP rinkoje platinamų produktų spektras pateiktas 1 pav.

1 pav. Lietuvos DPPIP rinkoje platinami produktai pagal SFDR reikalavimus

9 straipsnis

Produktai, kuriais siekiama tvarių investicijų

•Šiuo metu tokių produktų nesiūloma

8 straipsnis

Aplinkos ar socialinių ypatumų turintys produktai

•Šiuo metu tokių DPPIP turi 4 draudimo bendrovės

6 straipsnis

Apima visų kitų tipų produktus

•Visos apklaustos draudimo bendrovės nurodė, kad tvarumo rizikos yra įtrauktos į jų siūlomus DPPIP

Tvarumo rizikos įtraukimas pagal SFDR 6 str.

SFDR 6 str. 1 d. a punkte nustatyti skaidrumo reikalavimai, taikytini visiems FRD, neatsižvelgiant į jų siūlomų produktų tvarumo aspektus. Pirmiausia, FRD turi aprašyti platinamų produktų tvarumo rizikos įtraukimo į investavimo sprendimus būdą. Antra, FRD privalo skelbti tvarumo rizikos tikėtino poveikio finansinių produktų gražai vertinimo rezultatus. Jei FRD mano, kad tvarumo rizika nėra svarbi, turi

paaiškinti priežastis. Ši informacija turi būti pateikta ikisutartinėje informacijoje pagal SFDR 6 str. 3 d. Jei tai produktas, kuriuo skatinamos investicijos, pasižyminčios teigiamais aplinkos ar socialiniais ypatumais (SFDR 8 str.), arba kuriuo tikslas yra tvarios investicijos (SFDR 9 str.), šis dokumentas pagal SFDR 10 str. 1 d. c punktą taip pat turi būti skelbiamas interneto svetainėje.

Reikėtų pastebėti, kad SFDR 3 str. ir 6 str. 1 d. a punkto reikalavimai skiriasi. Pirmasis straipsnis susijęs su tvarumo rizikos vertinimu priimant investicinius sprendimus subjekto lygmeniu, o antrasis – su tvarumo rizikos vertinimu priimant investicinius sprendimus produkto lygmeniu. Todėl informacija apie tvarumo rizikos įtraukimą priimant investicinius sprendimus produkto lygmeniu turėtų būti pateikiama ikisutartinės (produkto) informacijos dokumente.

Iš daugumos FRD pateiktų atsakymų ir paaiškinimų sudėtinga nustatyti, ar vartotojams pateikiamoje ikisutartinėje informacijoje tvarumo rizika įtraukta į investavimo sprendimus produkto lygmeniu, kaip reikalaujama pagal SFDR. Kai kurie FRD nurodė, kad ikisutartinėje informacijoje klientams pateikiama nuoroda į viešai skelbiamą tvarumo politikos dokumentą, kur yra aprašytas tvarumo rizikų valdymas investavimo procese ir tvarumo rizikos poveikis investicijų grąžai. Tačiau tvarumo rizikos įtraukimas FRD ir produkto lygmenimis skiriasi, todėl vartotojams gali būti sudėtinga skirti ir suprasti informacijos atskleidimą FRD ir produkto lygmenimis, jei tokia informacija pateikiama viename dokumente.

Vienas iš FRD nurodė, kad interneto svetainėje skelbiamuose investavimo kryptių aprašuose pateikiama tvarumo rizikos įtraukimo informacija ir ji atskleidžiama kiekvienos investavimo krypties lygmeniu. Tačiau tokią informaciją svetainėje gana sudėtinga rasti ir ji nepakankamai aiškiai atskleidžia tvarumo rizikos įtraukimą siūlomo produkto lygmeniu.

Kitas FRD paaiškino, kad klientui pateikiama ikisutartinė informacija apie tai, kuriai kategorijai priklauso investavimo kryptis, ir nurodoma, kaip galima gauti papildomos informacijos. Tokia informacija atskleidžiama pagrindinės informacijos dokumente (toliau – PID). Be kita ko, PID yra nurodyta, kad, be kitų išvardytų rizikų, įtakos investicijų grąžai turi ir tvarumo rizika. Manytina, kad ši praktika nevisiškai atitinka SFDR keliamus tvarumo informacijos dėl poveikio investicijų grąžai atskleidimo reikalavimus.

SFDR 6 str. numatyta, kad ikisutartinėje informacijoje apie produktą turėtų būti nurodytas tiesioginis ryšys tarp tvarumo rizikos, kuri kyla investicijoms, ir jos (tikėtino) poveikio investicijų grąžai. Tačiau dauguma FRD nurodė, kad tvarumo rizikos tikėtino poveikio produktų grąžai vertinimo rezultatų neteikia arba pateikta informacija yra bendro pobūdžio, neišsami, abstrakti. Dažniausiai FRD tik nurodo, kad, be kitų rizikų, ir tvarumo rizika turi įtakos investicijų (portfelių) grąžai, bet detaliau tikėtino rizikos poveikio dydžio neatskleidžia.

Neigiamo poveikio tvarumui finansinio produkto lygmeniu skaidrumas

Pagal SFDR 7 str., tie FRD, kurie atsižvelgia į pagrindinį neigiamą poveikį tvarumui (toliau –PAI), turi atskleisti, kaip kiekvienu jų siūlomu finansiniu produktu atsižvelgiama į tokį poveikį ikisutartinės informacijos atskleidimo dokumentuose. Kaip tai daroma, turi būti išsamiai aprašyta ikisutartinėje

informacijoje apie kiekvieną finansinį produktą. SFDR reikalaujama, kad ikisutartinėje informacijoje būtų aiškiai ir pagrįstai paaiškinta, ar finansiniu produktu atsižvelgiama į PAI, ir, jeigu taip, kokiū būdu, taip pat turi būti nurodyta, kad informacija apie PAI bus pateikta periodinėje arba metinėje ataskaitoje. Jei finansinio produkto lygiu į PAI neatsižvelgiama, tai turi būti aiškiai nurodyta ikisutartinėje informacijoje, įskaitant neatsižvelgimo priežastis.

Įvertinus apklausos metu gautus FRD atsakymus, nustatyta, kad dauguma FRD neatsižvelgia į PAI produkto lygmeniu. Susipažinus su pateikta informacija, manytina, kad kai kurių FRD pateikiamame ikisutartinės informacijos tekste sudėtinga rasti informaciją, kad į PAI neatsižvelgiama, taip pat nenurodomos aiškios priežastys, kodėl neatsižvelgiama. Vienas FRD nurodė, kad PAI nėra vertinamas, tačiau ikisutartinėje informacijoje nėra aiškiai nurodyta, kodėl. FRD tik nurodė, kad ateityje į PAI atsižvelgs, tačiau, Lietuvos banko nuomone, tokia informacija yra labai nekonkreči, taigi neatitinka SFDR keliamų reikalavimų.

Kiti FRD nurodė, kad jų, kaip DPPIP platintojų, PAI vertinimas yra atliekamas investavimo krypties lygmeniu. Tai atlieka fondų valdytojai, ir tokia informacija yra pateikiama ikisutartiniuose dokumentuose. Juose galima rasti aktyvias nuorodas į fondų valdytojų prospektus.

Skaidrumo reikalavimai produktams, kuriais skatinami aplinkos ar socialiniai ypatumai

SFDR 8 str. 1 ir 2 d. aprašomi papildomi skaidrumo reikalavimai, taikytini finansiniams produktams, kurie, be kitų ypatumų, pasižymi ir aplinkos ar socialiniais ypatumais arba šių ypatumų deriniu. Jie taikomi su sąlyga, kad įmonės, į kurias investuojama, laikosi gerosios valdymo praktikos. FRD turi pateikti informaciją apie tai, kaip šių reikalavimų laikomasi. Jei nustatomas referencinis lyginamasis indeksas, turi būti pateikiama informacija ir apie tai, ar šis indeksas atitinka tokius ypatumus ir kur galima rasti informaciją apie šio indekso apskaičiavimo metodiką.

Atsižvelgus į DPPIP specifiką, manytina, kad FRD yra sudėtinga gauti ir pateikti informaciją apie tvarumą DPPIP lygmeniu, nes paprastai remiamasi pagrindinių fondų valdytojų interneto svetainėse pateikta informacija ir atitinkamomis nuorodomis. Tokia padėtis susidaro dėl to, kad, FRD siūlant DPPIP su viena ar daugiau pagrindinių investavimo galimybių, klientai patys gali nuspręsti, į kuriuos fondus norėtų investuoti, o tai reiškia, kad DPPIP tvarumo ypatumai priklauso nuo to, kuriuos pagrindinius fondus klientai pasirenka. Tokiu atveju kiekvieno kliento investicijų derinys gali būti unikalus. FRD gali kilti sunkumų atskleidžiant tvarumo informaciją ir tuo atveju, jeigu DPPIP sudarytas taikant gyvenimo ciklo investavimo strategiją, kai klientai patys nesprenžia, į kokius fondus investuoti. Per gyvavimo ciklą investicijų derinys keičiasi, taigi ir DPPIP tvarumo ypatumai gali pasikeisti ir būti skirtingi, priklausomai nuo kliento amžiaus.

Teminės analizės metu paaiškėjo, kad keli FRD neturi DPPIP, kurie atitiktų SFDR 8 str. numatytus ypatumus. Vienas iš FRD nurodė, kad jo siūlomas produktas neatitinka SFDR 8 str., tačiau iš interneto svetainėje skelbiamos ikisutartinės informacijos (siūlomas produktas su viena ar daugiau pagrindinių investavimo galimybių) matyti, kad viena klientams siūloma investavimo kryptis, kurią valdo ne pats

FRD, o valdymo įmonė, atitinka SFDR 8 str. Taigi, klientui pasirinkus šią kryptį, informacija turėtų būti atskleidžiama pagal SFDR 8 str. reikalavimus.

Kiti FRD nurodė, kaip pateikiama informacija apie DPPIP, kuriems taikomas SFDR 8 str.: vieni FRD ikisutartinėje informacijoje pateikia tik nuorodas į klientų pasirinktų fondų skelbiamą informaciją apie tvarumą, nes reikalaujamų pateikti priedų skaičius yra didelės apimties, informaciją sudėtinga atskleisti glaustai ir klientams lengvai suprantamu būdu. Tačiau pastebėtina, kad kai kuriais atvejais TRS 2 priedo privalomuosius šablonus sudėtinga surasti, nes fondų valdytojų prospektai yra didelės apimties, pateikiamos netikslios nuorodos į dokumentus. Lietuvos banko nuomone, nuorodos turėtų būti aktyvios, tikslios, kad klientai visada galėtų rasti aktualią informaciją. Keletas FRD nurodė, kad nepateikia nuorodų į fondų valdytojų interneto svetaines, tačiau TRS 2 priede pateiktus privalomuosius šablonus skelbia interneto svetainėse.

Reikėtų pabrėžti, kad teikiamos informacijos kalba taip pat yra svarbi sąlyga siekiant suprasti pateikiamą informaciją apie tvarumą. Manytina, kad ne visi vartotojai gali suprasti anglų kalba pateikiamus ikisutartinės informacijos šablonus, kuriuos teikti privaloma pagal TRS 2 priedą. Įvertinus apklausos metu gautą informaciją, konstatuotina, kad tik vienas iš FRD pateikia TRS 2 priede nurodytą šabloną lietuvių kalba. Jis suteikia vartotojams galimybę lengviau perskaityti ir suprasti atskleidžiamą tvarumo informaciją.

Skaidrumo reikalavimai produktams, kurių tikslas – tvarios investicijos

SFDR 9 str. 1–4 d. aprašomi papildomi skaidrumo reikalavimai finansiniams produktams, kurių tikslas yra tvarios investicijos.

Iš apklausoje dalyvavusių FRD nė vienas nenurodė, kad siūlo ir platina produktus, kuriems taikomi SFDR 9 str. nustatyti tvarumo informacijos atskleidimo reikalavimai. Todėl ši apklausos dalis nėra detaliau nagrinėjama.

Periodinės informacijos pateikimas apie produktus su viena ar daugiau pagrindinių investavimo galimybių

SFDR 11 str. nurodoma, kokią informaciją FRD turi įtraukti į periodines ataskaitas, jeigu siūlomi produktai atitinka SFDR 8 str. 1 d. arba 9 str. 1, 2, 3 d. reikalavimus: jei atitinka SFDR 8 str. 1 d. – aprašymą, koku mastu užtikrinti aplinkos ar socialiniai ypatumai; jei atitinka 9 str. 1, 2, 3 d. – bendro su tvarumu susijusio poveikio aprašymą remiantis atitinkamais tvarumo rodikliais.

FRD, kurie atskleidžia tvarumo informaciją pagal SFDR 8 str., nurodė, kad periodinė informacija apie produktus, turinčius vieną ar daugiau pagrindinių investavimo galimybių, bus teikiama 2024 m. pradžioje, kai klientams bus teikiamos metinės ataskaitos už 2023 m. Vienas FRD paaiškino, kad siūlomas produktas buvo perklasifikuotas tik 2023 m., todėl ataskaitose už 2022 m. tokios informacijos atskleisti nereikėjo. DPPIP pagal savo ypatumus tuo metu atitiko SFDR 6 str. Kitas FRD nurodė, kad planuoja pateikti šią informaciją, kaip numato TRS 65 str., pirmojoje periodinėje ataskaitoje, kuri bus paskelbta 2024 m. po SFDR ir TRS įsigaliojimo.

Pastebėtina, kad pagal galiojantį teisinį reglamentavimą nuorodas į fondų valdytojų atskleidžiamą informaciją leidžiama naudoti tik ikisutartinei informacijai atskleisti pagal TRS 20 str. 5 d. ir 21 str. 5 d. Periodinei informacijai atskleisti šiuo metu nuorodos negali būti naudojamos. Prieš sudarant sutartį nuorodos į atskleidžiamą ikisutartinę informaciją gali būti pateikiamos tik tuo atveju, jei DPPIP turi tiek daug pagrindinių investavimo galimybių, kad dėl reikiamų pateikti dokumentų skaičiaus būtų sunku aiškiai ir glaustai pateikti atitinkamą informaciją klientams.

Nepaisant to, vienas iš FRD nurodė, kad periodinėje ataskaitoje pateikiama informacija apie tai, kuriai kategorijai priklauso kliento pasirinktos investavimo kryptys, ir nurodoma, kaip galima gauti papildomos informacijos. FRD pabrėžė, kad klientas gali susipažinti su fondo valdytojo (fondo, kuris yra susietas su siūloma investavimo kryptimi) pateikiama periodine ataskaita ir sužinoti, kaip vykdomi ikisutartinėje informacijoje atskleidžiami tikslai ir (ar) taikomi rodikliai.

Interneto svetainėje skelbiama informacija apie SFDR 8 ir 9 str. reglamentuojamus produktus

Pagal SFDR 10 str., FRD savo interneto svetainėje skelbia ir tvarko informaciją apie kiekvieną 8 str. 1 d. ir 9 str. 1, 2 ir 3 d. nurodytą finansinį produktą, t. y. pateikia aplinkos ar socialinių ypatumų aprašą arba nurodo tvarių investicijų tikslą, pateikia informaciją apie finansiniam produktui parinktą aplinkos ar socialinių ypatumų arba tvarių investicijų poveikio vertinimo, matavimo ir stebėsenos metodiką, įskaitant vertinimo duomenų šaltinius, pagrindinio turto vertinimo kriterijus ir atitinkamus tvarumo rodiklius, kurie naudojami finansinio produkto aplinkos ar socialiniams ypatumams arba jo bendram tvarumo poveikiui išmatuoti. Taip pat turi būti teikiama 8, 9 ir 11 str. nurodyta informacija.

Atskleistina informacija turi būti aiški, glausta ir suprantama vartotojams. Ji paskelbiama gerai matomoje ir lengvai pasiekiamoje interneto svetainės vietoje, turi būti tiksli, teisinga, aiški, neklaidinanti, paprasta ir glausta.

Pabrėžtina, kad SFDR TRS 23–36 str. yra detalizuota, kaip ir kokia informacija turėtų būti pateikta interneto svetainės skirsniuose, kuriuose atskleidžiama informacija apie finansinius produktus, kuriais skatinami aplinkos ar socialiniai ypatumai. Įvertinus FRD pateiktą informaciją, matyti, kad tik keli FRD savo interneto svetainėje pateikia detalią informaciją apie platinamus produktus pagal TRS 23–36 str. nustatytus reikalavimus.

Keli FRD nurodė, kad interneto puslapyje pateikiama investavimo kryptių klasifikacija, o prie kiekvienos investavimo krypties nurodoma, kuriai kategorijai ji priklauso, taip pat pateikiama nuoroda į investicinių fondų puslapius, kur teikiama papildomos informacijos. FRD pabrėžė, kad pagal pateiktas nuorodas klientai gali lengvai pasiekti fondų valdytojų svetaines ir rasti atitinkamą investicinio fondo tvarumo informaciją. Tačiau pabrėžtina, kad SFDR 10 str. ir jį detalizuojančiuose TRS 23–49 str. nustatyti reikalavimai ir informacija turėtų būti atskleidžiami FRD interneto svetainėje, nurodant, kur galima rasti visus TRS numatytus skirsnius. Todėl tokia FRD praktika įgyvendinant SFDR 10 str. reikalavimus yra tobulintina.

Atskleistos informacijos peržiūra

SFDR 12 str. nuostatos numato, kad interneto svetainėje skelbiama informacija apie tvarumo rizikos įtraukimą į investavimo procesą (SFDR 3 str.), atlygio politiką (SFDR 5 str.) ir su tvarumu susijusi informacija apie finansinius produktus (SFDR 10 str.) turi būti nuolat atnaujinama. Jei FRD skelbiama informaciją keičia, tai interneto svetainėje, kur informacija buvo paskelbta, FRD turėtų atskleisti priežastis ir pateikti paaiškinimus dėl informacijos pakeitimų.

Išnagrinėjus apklausos metu gautus duomenis ir FRD interneto svetainėse skelbiama informacija, vertintina, kad iš esmės visi FRD skelbia politikos dokumentą, rodantį, kaip tvarumo rizika integruojama į investavimo sprendimų priėmimo procesą, ir (arba) teikia konsultacijas investicijų ir (ar) draudimo klausimais.

Dažniausiai tai skelbiama atskirose interneto svetainių „Tvarumo“ skiltyse. Jose galima rasti aprašytą politiką arba PDF formatu pateiktą politikos dokumentą. FRD nurodo tvarumo rizikų įtraukimo politikos įsigaliojimo ir pakeitimų datas. Dalis FRD nurodė, kad politika jau peržiūrėta ir atnaujinta. Kai kurie FRD nurodė, kad ji nuolat peržiūrima ir vertinamas jos aktualumas, tačiau jei FRD požiūris į tvarumo rizikos valdymą nesikeitė, jokių pokyčių nebuvo imtasi. FRD nurodė, kad, siekdami užtikrinti informacijos apie politikos pokyčius atskleidimą, naujausiose dokumento redakcijose pateikia pakeitimų paaiškinimus.

Vienas FRD nurodė, kad, jeigu politika bus keičiama, atlikti pakeitimai bus pažymėti atskirame skyriuje, pateikiant trumpą pakeitimų turinio aprašymą ir nurodant datą, nuo kurios pakeitimai įsigalios. Viena draudimo įmonė interneto svetainėje skelbia visas ankstesnės tvarumo politikos redakcijas.

Taip pat reikėtų atkreipti dėmesį, kad TRS 2 str. 3 d. nustatyta, jog FRD turėtų skelbti informacijos paskelbimo ir bet kokio atnaujinimo datą. Jeigu ši informacija pateikiama kaip, pvz., PDF failas, kurį galima atsisiųsti, failo pavadinime turėtų būti nurodyta versijos redakcija.

Atlikdami apklausą teiravomės, ar FRD yra numatę gaires ir (ar) procedūras, kaip užtikrinti, kad interneto svetainėje skelbiama (su tvarumu susijusi) informacija būtų reguliariai atnaujinama. Iš pateiktų atsakymų matyti, kad bene visi FRD, kuriems taikomi tvarumo informacijos atskleidimo reikalavimai, yra numatę tvarką ir procedūras, kurias užtikrina tinkamą interneto svetainėse skelbtinos informacijos pateikimą. Kai kurių FRD taikoma praktika bus aptariama toliau.

Vienas iš FRD nurodė, kad turi patvirtintą Tvarumo rizikos integravimo į įmonės procesus tvarką, kurioje nustatyta, kaip tvarumo rizika įtraukta į valdymo procesus, ir numatyti už šių procesų vykdymą atsakingi asmenys. Taip pat aprašyta viešos informacijos atnaujinimo ir skelbimo tvarka, numatyti už tai atsakingi asmenys. Už laiku atliekamą skelbiamos tvarumo informacijos atnaujinimą yra atsakingi atitinkamų skyrių darbuotojai.

Kitas FRD nurodė, kad vidaus taisyklėse dėl DPPIP valdymo numatyta, kad atsakingas padalinys kasmet peržiūri visą su SFDR ir kitais teisės aktų reikalavimais susijusios informacijos dokumentaciją

įmonės, produkto ir ataskaitų lygmenimis ir informuoja kitus atsakingus skyrius, jeigu nustato, kad pateikta informacija teisės aktų reikalavimų neatitinka. Jis taip pat nurodo, kokių pakeitimų reikia imtis.

Kiti FRD atskleidė, kad tam tikra tvarka yra aprašyta vidaus dokumentuose arba kad tokią tvarką planuojama patvirtinti artimiausiu metu. Dar vienas FRD informavo, jog taikomos procedūros, užtikrinančios, kad su tvarumu susijusi informacija būtų atnaujinama interneto svetainėse, tačiau konkrečių procedūrų nenurodė.

Dar vienas FRD informavo, kad priimtos vidaus tvarumo gairės, kuriose numatyta, kad tvarumas yra neatsiejama įmonės veiklos dalis, o atitinkami padaliniai turėtų atnaujinti verslo procesus, politikos dokumentus ir principus. Atsižvelgiant į interneto svetainėje skelbiamą informaciją apie tvarumą, laikomasi TRS 2 str. 3 d. nustatytų reikalavimų, o iš interneto svetainių atsisiunčiamuose dokumentuose nurodomos dokumentų paskelbimo datos ir versijos.

Apibendrinant galima teigti, kad FRD taikoma praktika dėl SFDR 12 str. numatyto informacijos skelbimo interneto svetainėje, jos stebėjimo ir atnaujinimo iš esmės atitinka nustatytus reikalavimus.

Tvarumo informacijos atskleidimo iššūkiai

Įvertinant tvarumo informacijos atskleidimo svarbą ir naudą, reikėtų pastebėti, kad FRD ėmėsi priemonių ir veiksmų, kad SFDR ir kituose reglamentuose nustatytų reikalavimų būtų laikomasi. Tačiau pabrėžtina, kad dėl reguliavimo naujovių ir platinamų produktų ypatumų laikytis tvarumo informacijos atskleidimo reikalavimų ir juos įgyvendinti sudėtinga, tai kelia iššūkių visai draudimo rinkai. Akivaizdu, kad būtinaiems veiklos pokyčiams įgyvendinti reikia didelių FRD pastangų. Be to, siekiant tinkamai ir skaidriai atskleisti svarbią tvarumo informaciją, būtini kokybiški ir prieinami duomenys, taip pat visų grandžių ir dalyvių tinkamas bendradarbiavimas, dalijimasis informacija. Norėdami konkrečiau sužinoti, su kokiais iššūkiais ir problemomis susidūrė ir (ar) susiduria FRD įgyvendindami SFDR ir TRS keliamus reikalavimus, paprašėme tai nurodyti išsamiau. Toliau pateikiami apibendrinti FRD atsakymai.

- 1) FRD pabrėžia didelės reguliacinės informacijos apimtį, taip pat praktinio pobūdžio informacijos dėl reikalavimų taikymo, rodiklių nustatymo, vertinimo, gerosios praktikos pavyzdžių trūkumą.
- 2) FRD susiduria su sunkumais, kaip paprastai ir suprantamai tipiniam vartotojui pateikti didelės apimties ir išsamią tvarumo informaciją, ir mano, kad trūksta gerosios praktikos pavyzdžių, kurie padėtų tokią informaciją pateikti susistemintai ir aiškiai.
- 3) Vienas iš FRD nurodė, kad pagrindinis iššūkis buvo laiku atskleisti tvarumo informaciją skirtinguose dokumentuose, nes ne visi investiciniai fondai iki reglamentų įsigaliojimo dienos privalomą pateikti informaciją buvo pateikę. Papildomų sunkumų kėlė TRS įsigaliojimo atidėjimas ir teisės aktų pakeitimų stebėseną.
- 4) Susidurta su sunkumais surinkti informaciją pareiškimui dėl PAI, nes trūko paaiškinimų teisės aktuose, kaip tam tikrus rodiklius skaičiuoti ir taikyti.

- 5) Kai kurie FRD susidūrė su žmogiškųjų išteklių, kurių reikia nuolat didėjantiems specialiems reikalavimams tvarumo srityje užtikrinti, stoka.
- 6) Paminėta, kad informacijos, su kuria turi susipažinti vartotojai, apimtis yra labai didelė, informacija sudėtinga, techninė. Be to, vartotojams teikiami keli standartizuoti ikisutartinės informacijos dokumentai (PID, TRS priedai ir kt.), todėl manytina, kad jiems sudėtinga suprasti informacijos teikimo tikslus.
- 7) FRD pabrėžė, kad galiojančių reglamentų nuostatos yra gana sudėtingos ir netikslios, todėl kyla daug rizikos jas skirtingai interpretuoti. Kėlė daug sunkumų reglamentų nuostatų sudėtingumas ir įsigaliojimo terminai, dėl to buvo sunku nuostatas tinkamai įgyvendinti. Taip pat pabrėžtas duomenų prieinamumo klausimas. Kadangi DPPIP yra susiję su investavimu į daugybę skirtingų fondų, sunku vienodai rinkti ir apibendrinti duomenis. FRD teigė, kad, daugiau išteklių skiriant atitikties reikalavimų laikymuisi, mažiau jų liko vidaus procesams tobulinti ir tvarumo gerinimo priemonėms veiksmingiau taikyti praktikoje.

APIBENDRINIMAS IR REKOMENDACIJOS

Įvertinus apklausos metu susirinktą informaciją ir apibendrinus FRD atliktus veiksmus, galima daryti išvadą, jog dauguma FRD ėmėsi veiksmų, kad įgyvendintų SFDR bei DPPV nustatytus reikalavimus. Lietuvos bankas supranta, kad įgyvendinant pokyčius, vykdam atitikties funkcijas, renkant duomenis ir nuolat stebint teisinio reguliavimo pokyčius, FRD kyla nemažai iššūkių. Visi šie procesai reikalauja didelių pastangų ir išteklių, tačiau perėjimas prie tvarios ekonomikos yra vienas svarbiausių tikslų, o jam įgyvendinti turi didelę įtaką ir FRD, skaidriai ir aiškiai atskleiddami informaciją apie platinamus produktus galimiems arba esamiems klientams.

Apibendrinant FRD veiklos praktiką, SFDR, DPPV reikalavimus ir priežiūros lūkesčius, dar kartą išskirtini šie aspektai:

- Klientams pateikiant ikisutartinę informaciją, turėtų būti aiškiai aprašytas DPPIP tvarumo rizikos įtraukimo į investavimo sprendimus būdas, taip pat skelbiami sukonkretinti tvarumo rizikos tikėtino poveikio DPPIP grąžai vertinimo rezultatai (aiškiai nurodytas tiesioginis ryšys tarp tvarumo rizikos ir grąžos), kad klientams būtų aišku, kaip tvarumo rizikos veikia investicijų grąžą.
- FRD turėtų išsamiai aprašyti, kaip siūlomą DPPIP ikisutartinės informacijos dokumentuose atsižvelgiama į PAI, o jeigu DPPIP lygiu į PAI neatsižvelgiama, pareiškime turi būti aiškiai nurodomos neatsižvelgimo priežastys.
- Jei pateikiamos nuorodos į fondų valdytojų skelbiamą tvarumo informaciją, FRD turėtų užtikrinti, kad nuorodos tikslios ir lengvai randamos (klientai galėtų pasiekti skelbiamą informaciją nesiimdami papildomų veiksmų).
- FRD turėtų užtikrinti, kad interneto svetainėse skelbiamą ikisutartinę informaciją apie DPPIP būtų lengva rasti (nuorodos turėtų veikti tinkamai ir nukreipti į aktualius puslapius), kad pateikta informacija būtų aiški ir išsami.
- Turėtų būti užtikrinama, kad interneto svetainėje skelbiama tvarumo informacija būtų atnaujinama nuosekliai ir laiku (turėtų būti nurodoma dokumento paskelbimo ir bet kokio atnaujinimo data, redakcijos versija).
- Kadangi nemaža dalis FRD siūlo produktus, kurie atitinka SFDR 8 str., svarbu, kad FRD interneto svetainėse užtikrintų, jog būtų išsamiai atskleista informacija, kaip nurodyta TRS 23–36 str.

DPPV REIKALAVIMŲ ATITIKTIES ANALIZĖ

DPPV REIKALAVIMŲ IR PROCESŲ ATITIKTIS

DPPV reikalavimus apibrėžiančiuose teisės aktuose nustatyta, kad draudimo produktų kūrėjai prižiūrėtų, vykdytų ir peržiūrėtų naujų draudimo produktų patvirtinimo ir esamų draudimo produktų esminio koregavimo procesą, kuris turi būti išdėstytas įmonės parengtame rašytiniame dokumente – DPPV politikoje.

Kaip jau minėta, 2022 m. rugpjūčio 2 d. pradėtas taikyti Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/1257, kuriuo papildyti reglamentai (ES) 2017/2358 ir 2017/2359. Taip siekiama atsižvelgti į individualaus kliento tvarumo prioritetų vertinimą, kurį atlieka draudimo įmonės ir draudimo tarpininkai, teikiantys konsultacijas dėl DPPIP. Atitinkamai draudimo įmonės turėjo peržiūrėti ir atnaujinti DPPV politikos dokumentą, kad jo nuostatos atitiktų minėtuose reglamentuose numatytus reikalavimus.

Dauguma apklaustų draudimo įmonių nurodė, kad įsigaliojus reglamentui (ES) 2021/1257 vidaus DPPV politika buvo atnaujinta, įskaitant draudimo sutarčių sudarymo tvarką, produktų ir procesų aprašymus, tokius kaip tikslinės rinkos modeliai, produktų peržiūra, testavimo šablonai, vidaus analizės procedūros, klientų poreikių nustatymo anketos. Siekta į juos įtraukti reglamente nustatytus tvarumo aspektus.

Įvertinus pateiktus atsakymus, gerąją praktika laikytini atvejai, kai kuriant naujus draudimo produktus arba keičiant esamus (taip pat ir didinant ar mažinant produkto tvarumo kategoriją) atliekama su tvarumu susijusi analizė, kad produktas atitiktų ir (ar) toliau tenkintų tikslinės rinkos, kuriai yra skirtas, tvarumo prioritetus.

Kai kurie FRD nurodė, kad DPPV politika tik bus patikslinta, kad būtų vertinami klientų tvarumo prioritetai ir į klientams teikiamą informaciją būtų įtraukti tiksliniai klausimai. Vienos įmonės DPPV procesai dėl klientų tvarumo prioritetų vertinimo laikytini nepakankamais, nes jie orientuoti į pačios įmonės keliamus tvarumo tikslus.

INFORMACIJOS PATEIKIMO NUSTATANT TVARUMO PRIORITETUS IR KLIENTŲ TURIMŲ ŽINIŲ APIE TVARIUS FINANSUS APŽVALGA

DPPD reikalaujama, kad draudimo įmonės ir tarpininkai paaiškintų, kuo DPPIP, kuriais siekiama su ES taksonomija suderintų investicijų, tvarių investicijų (kaip apibrėžta SFDR) arba kuriais atsižvelgiama į PAI, skiriasi nuo kitų DPPIP.

Norėdami įvertinti, ar klientai supranta tvarumo prioritetus ir pasirinkimą, ar tam tikras produktas turėtų būti įtrauktas į jų investicijas ir kokių mastu, klausėme FRD, kaip organizuojamas tinkamumo vertinimo procesas siekiant nustatyti klientų tvarumo prioritetus ir kaip vertinamas bendras klientų supratimo apie tvarius finansus lygis.

Apklausti FRD nurodė, kad su tvarumu susijusi informacija klientams pateikiama konsultuojant, sudarant sutartis (ikisutartinėje informacijoje, poreikių vertinimo anketoje), pristatant fondų rezultatus.

Gerą draudimo įmonių praktiką teikiant vartotojams informaciją apie tvarumą laikytini tokie atvejai, kai draudimo įmonės turi po atskirą su kiekvienu platinamu produktu susijusią interneto svetainės skiltį, kurioje pateikiama visa su jo tvarumu susijusi informacija, tvarumo rizikos įtraukimo informacija ir kt. Kai kurios draudimo įmonės nurodė, kad rengia mokymus, seminarus ir kitaip vykdo vartotojų švietimą tvarumo tema.

Dauguma rinkos dalyvių pripažįsta, kad tvarumo tema yra nauja ir sunkiai suprantama paprastiems vartotojams, kurie su tvarumo informacijos atskleidimu nėra susipažinę dėl sudėtingų reglamentų nuostatų, pvz., skirtingų tvarių investicijų apibrėžčių (ES taksonomija, SFDR ir PAI integracija). Todėl dažniausiai vartotojams sunku iki galo suprasti, kuo skiriasi kiekvienas apibrėžimas. Taip pat pabrėžtina, kad reglamentų reikalavimuose labai daug techninės, sudėtingos kalbos formuluočių ir terminų, kuriuos vartotojams sudėtinga paaiškinti ir suprasti. Palyginti neilgas laiko tarpas nuo reikalavimų įsigaliojimo neleidžia daryti pagrįstų išvadų, kiek vartotojai žino apie tvarius finansus.

Kai kurios draudimo įmonės nurodė, kad nesulaukia papildomų klientų klausimų ar kitokio grįžtamojo ryšio dėl pateikiamos informacijos apie tvarumą, taip pat negauna skundų, prašymų ar kitokių ženklų, kad informacija pateikiama netinkamai. Manytina, kad pateikiamos informacijos kokybei ir aiškumui įvertinti draudimo įmonės galėtų atlikti vidaus tyrimus ir (ar) apklausas. Taip būtų galima išsiaiškinti, ar naudojami būdai yra efektyvūs ir vartotojai yra patenkinti pateikiamos informacijos kokybe.

Rekomendacijos

Svarbu užtikrinti, kad klientai suprastų tvarumo prioritetų sąvoką ir galėtų pasirinkti, ar tam tikras produktas turėtų būti įtrauktas į jų investicijas ir kokių mastu. Todėl produktų platintojai turėtų gebėti aiškiai nurodyti Reglamento (ES) 2017/2359 2 str. 4 d.¹ a, b ir c punktuose išvardytų tvarumo prioritetų rūšių skirtumus.

Pateikiant klientams svarbią tvarumo informaciją, reikėtų stengtis vartoti mažiau techninės kalbos, paaiškinti, kokios yra tvarumo rizikos (pvz., aplinkos, socialinės, valdymo), kurioms pasitvirtinus galėtų būti padarytas realus ar galimas reikšmingas neigiamas poveikis investicijų vertei.

Tvarumo prioritetų sąvokai paaiškinti galima naudoti TRS prieduose², t. y. privalomų šablonų paraštėse, pateiktas „aiškinamąsias pastabas“ apie ES taksonomiją, tvarius investicijas, PAI ir kt.

Paaiškinimus apie tvarumo prioritetus, kurie turėtų būti pateikiami klientui, galima pateikti, pvz., klausimyno apie tvarumo prioritetus žangoje. Vartotojui išreiškus pageidavimą, turėtų būti pateikiama

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:02017R2359-20220802>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:32022R1288>

ir išsamesnė informacija, patikslinimai jam suprantama kalba. Paaiškinimai turėtų būti pateikiami prieš teikiant klausimus apie tvarumo prioritetus, kurie yra informacijos apie kliento investavimo tikslus rinkimo dalis.

TVARUMO PRIORITETŲ NUSTATYMAS

Papildytu deleguotuoju reglamentu (ES) 2017/2359 numatoma, kad informacija apie kliento investavimo tikslus ir individualias aplinkybes apimtų jo prioritetus dėl tvarumo. Surinktos informacijos lygis turėtų atitikti konkretaus produkto ar paslaugos, kurią planuojama įsigyti, rūšį. Todėl produktų platintojai turėtų užduoti tokius klausimus, kurie leistų nustatyti individualius kliento tvarumo prioritetus.

Vertinant FRD praktiką, kurią FRD nurodė atsakydami į apklausos metu teiktus klausimus, darytina išvada, kad dauguma FRD naudoja įvairius klausimynus, poreikių nustatymo anketas ir kitus būdus, kurie padeda gauti informaciją apie klientų investavimo tikslus ir tvarumo prioritetus.

Tačiau pastebėtina ir netinkama praktika: vienas FRD nerenka informacijos apie klientų tvarumo prioritetus argumentuodamas tuo, kad bendrovė neturi tvarių investicijų krypčių.

Toliau pateikiama keletas pavyzdžių, kaip FRD yra įtraukę tvarumo prioritetų nustatymą į pardavimo procesą:

„Norėčiau, kad visos mano investavimui skirtos įmokos būtų nukreipiamos į tvarias investicijas. Jei to įgyvendinti nėra galimybių, atsisakau man siūlomos paslaugos.“

„Man svarbiausia, kad paslauga atitiktų mano finansinius poreikius ir tikslus. Šiuo metu neteikiu pirmenybės investicijų tvarumui.“

„Esant galimybei, pageidaučiau, kad būtų investuojama į tvarius fondus. Tačiau suprantu, kad man rekomenduotos ir mano finansinius poreikius bei tikslus atitinkančios paslaugos gali ir neatitikti tvaraus investavimo kriterijų, ir sutinku jas rinkti.“

„Ar norėtumėte, kad Jūsų finansinės investicijos būtų orientuotos į tvarumą?“

(Tvari investicija – tai investicija į ekonominę veiklą, kuri prisideda prie aplinkosaugos ar socialinio tikslo su sąlyga, kad investicija nedaro reikšmingos žalos jokiems aplinkosaugos ar socialiniams tikslams, ir įmonės, į kurias investuojama, laikosi geros valdymo praktikos.)

A. Ne, mano finansinės investicijos gali būti orientuotos į tvarumą, tačiau man svarbiausia – investavimo tikslas.

B. Taip, aš noriu, kad būtų investuota 15 % ar daugiau į:

- tvarius investicijų fondus (šviesiai žali (8 str.) arba tamsiai žali (9 str.) fondai pagal SFDR) ir (ar)

- aplinką tausojančias investicijas pagal ES taksonomijos reglamentą ir (ar)

- investicinį produktą, kuriuo atsižvelgiama į neigiamą poveikį tvarumo veiksniams, įskaitant neigiamą poveikį aplinkos ir (ar) socialiniams aspektams.

C. Taip, aš noriu, kad būtų investuota 25 % ar daugiau į:

- tvarius investicijų fondus (šviesiai žali (8 str.) arba tamsiai žali (9 str.) fondai pagal SFDR) ir (ar)

- aplinką tausojančias investicijas pagal ES taksonomijos reglamentą ir (ar)

- investicinį produktą, kuriuo atsižvelgiama į neigiamą poveikį tvarumo veiksniams, įskaitant neigiamą poveikį aplinkos ir (ar) socialiniams aspektams.

D. Taip, bet neturiu specifinių nuostatų dėl tvarumo aspektų, paminėtų aukščiau."

Vienas iš FRD nurodė, kad, siekdami gauti tinkamą finansinį sprendimą, klientai savitarroje turi užpildyti tinkamumo klausimyną, kuriame yra skiltis „Tvarumo prioritetai“. Šią skiltį sudaro penki klausimai, leidžiantys nustatyti kliento tvarumo prioritetus. FRD patikslino, kad tinkamumo klausimyno pildymo rezultatai, įskaitant tvarumo prioritetus, rodomi ekrane, o išsamūs paaiškinimai pateikiami tinkamumo ataskaitoje (PDF formatu). Tinkamumo klausimynas pildomas, jeigu: klientas jo anksčiau nebuvo pildęs; klausimynas buvo užpildytas, tačiau pasibaigė jo galiojimas (galioja 1 metus); buvo užpildyta senesnė versija, kurioje nebuvo klausimų apie tvarumo prioritetus. Toliau pateikiamas klausimyno pavyzdys:

1. Mums visiems rūpi tvarumas. Nurodykite, ar turite konkrečių tvarumo prioritetų, susijusių su savo investicijomis:

- Taip, norėčiau nurodyti savo prioritetus šiais aspektais:

- neigiamo poveikio tvarumo veiksniams įvertinimas;
- įsipareigojimas, kad mano investicijos padėtų spręsti aplinkos ir socialines problemas;
- aplinkos atžvilgiu tvarios investicijos.

- Ne, neturiu jokių konkrečių prioritetų.

2. Ar pageidaujate, kad Jūsų lėšos nebūtų investuojamos į bendroves, kurios daro neigiamą poveikį kurioje nors iš toliau išvardytų sričių, arba darytų įtaką tokioms bendrovėms?

- Taip.

- šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas;
- žmogaus teisių pažeidimai;
- prieštarai vertinami ginklai.

- Neturiu prioritetų.

3. Kokią investicijų dalį norėtumėte skirti aplinkos ir socialiniams klausimams spręsti?

- ≥ 1 %;
- ≥ 5 %;
- ≥ 15 %;

- *neturiu pirmenybės.*

4. *Kokia Jūsų investicijų dalis turėtų būti nukreipta į aplinkos atžvilgiu tvarias investicijas?*

- $\geq 1\%$;
- $\geq 5\%$;
- $\geq 15\%$;
- *neturiu pirmenybės.*

5. *Ar norėtumėte gauti asmeninę rekomendaciją net jei mūsų šiuo metu galimi rekomenduoti produktai neatitinka Jūsų konkrečių tvarumo prioritetų?*

- *taip;*
- *ne.*

Jei klientas neatsako į klausimus, ar turi prioritetų dėl tvarumo, arba atsako, kad jų neturi, produktų platintojai gali vertinti tokį klientą kaip „neutralų tvarumo atžvilgiu“ ir rekomenduoti produktus tiek su tvarumo ypatumais, tiek be jų.

Norint įvertinti, kokie dažniausiai klientų pasirenkami Deleguotojo reglamento (ES) 2017/2359 2 str. 4 d. punkte išvardyti tvarumo prioritetai (a, b ar c), FRD buvo paprašyta pateikti preliminarius duomenis, jeigu tokia informacija yra renkama.

FRD pateikė skirtingus atsakymus, priklausomai nuo renkamų duomenų. Vienas FRD nurodė, kad pildydami poreikių anketą klientai pasirinko taip: 2,01 proc. neatsakė į klausimą, 64,89 proc. nurodė, kad tvarumas nėra pirmas prioritetas, 6,43 proc. nori, kad būtų investuojama 15 proc. ir daugiau į tvarius fondus, 5,46 proc. – kad būtų investuojama 25 proc. ir daugiau į tvarius fondus, 21,21 proc. klientų tvarumas svarbu, bet jie neturi specifinių nuostatų dėl tvarumo aspektų.

Kitas FRD nurodė, kad klientai rinkosi savo tvarumo prioritetus pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2017/2359 2str. 4 d.: a punktą – 18 proc.; b punktą – 17proc.; c punktą – 23 proc.

Kiti FRD nurodė, kad tikslios statistikos nerenka arba neturi patikimų duomenų, kurie rodytų konkrečias tendencijas, o vienas iš FRD pateikė informaciją, kad pagal preliminarią statistiką dažniausiai klientai renkasi atsakymą, kad tvarumo prioritetų neturi.

Rekomendacijos

Siekiant tinkamai vertinti produktą svarbu, kad platintojai, rinkdami informaciją apie investavimo tikslus, gautų informaciją apie kliento tvarumo prioritetus. Jos pateikimas galėtų būti paskutinis informacijos apie investavimo tikslus pateikimo etapas. Tačiau tai neturėtų kliudyti klientui savo iniciatyva nurodyti tvarumo prioritetus ir ankstesnėje informacijos rinkimo stadijoje.

Gautina informacija turi apimti visus kliento tvarumo prioritetų aspektus.

Informacija turėtų būti pakankamai išsami ir aiški, kad kliento tvarumo prioritetus būtų galima suderinti su siūlomo DPPIP tvarumo ypatybėmis, jeigu produktas jų turi. Taip pat turėtų būti įmanoma suderinti prioritetus pagal Deleguotojo reglamento (ES) 2017/2359 2 str. 4 d. a, b ir c punktus.

Svarbu, kad viso proceso metu būtų laikomasi neutralios ir nešališkos pozicijos, t. y. siekiama nedaryti įtakos kliento atsakymams bei sprendimams.

PERIODINIS KLIENTŲ TVARUMO PRIORITETŲ VERTINIMAS

Tais atvejais, kai platintojas informuoja klientą, kad atliks periodinį tinkamumo vertinimą, periodinėje ataskaitoje turi būti pateikta atnaujinta informacija, kaip siūlomas produktas atitinka kliento pageidavimus, tikslus ir kt.

Vienas iš FRD nurodė, kad periodinis klientų tvarumo poreikių vertinimas yra bendros DPPV politikos, atnaujintos 2022 m. siekiant įtraukti tvarumo aspektus, dalis. Produktai peržiūrimi kasmet, įvertinant visus su tvarumu susijusius tikslinės rinkos tikslus ir uždavinius. Taip pat turėtų būti tiriama, ar produktas platinamas tikslinėje rinkoje. Kadangi aktyviai siūlomų produktų atnaujinimas, kad jie būtų suderinti su SFDR 8 str., įsigaliojo nuo 2023 m. sausio 1 d., pirmasis periodinis produktų vertinimas, į kurį bus įtraukti tvarumo aspektai, dar neatliktas.

Vienas iš FRD nurodė, kad periodinį klientų tvarumo prioritetų vertinimą numatyta atlikti kasmet, tam naudojant klientų patirties tyrimo apklausas.

Kitas FRD pabrėžė, kad skatina klientus periodiškai konsultuotis ir įvertinti savo poreikius bei prioritetus, turimų produktų atitiktį savo poreikiams. Reguliarių konsultacijų metu atliekamas ir tvarumo prioritetų vertinimas. Be to, skaitmeniniuose sprendimuose (mobiliojoje programėlėje, kliento savitarnoje) pateikiama informacija klientams apie turimų produktų tvarumą. Jiems leidžiama patiems įvertinti, ar produktai atitinka jų tvarumo prioritetus.

Atlikdami analizę taip pat pastebėjome, kad kai kurie FRD periodinio tvarumo prioritetų vertinimo neatlieka, nes nesūlo produktų, kurie yra nustatyti SFDR 8 ir 9 str., neturi tvarių investavimo krypčių arba tiesiog nepateikė argumentuotų atsakymų, kodėl šis vertinimas neatliekamas.

Rekomendacijos

Per kitą esamų klientų, kurių tinkamumo vertinimas jau atliktas, reguliarių tinkamumo vertinimą platintojai turėtų tinkamai įvertinti ir nustatyti individualius kliento tvarumo prioritetus.

Periodinis vertinimas turi būti atliekamas, kai DPPIP draudimo platintojas yra informavęs klientą, kad jis bus atliekamas.

Platintojai, atlikdami pirminį tinkamumo vertinimą, pirmiausia turėtų įvertinti kliento tvarumo prioritetus, įskaitant minimalią investicijų dalį (kaip nurodyta Reglamento (ES) 2017/2359 2 str. 4 d. a

ir b punktuose). Atliekant periodinį tinkamumo vertinimą, informacija apie kliento prioritetus turėtų būti reguliariai atnaujinama.

Atlikdamas reguliary periodinį vertinimą, platintojas turi surinkti naujausią informaciją apie tai, ar pasikeitė kliento prioritetai. Tinkamumo ataskaitoje turėtų būti nurodyti pasikeitimai, įskaitant su klientu susijusias aplinkybes, kaip nurodoma reglamento (ES) 2017/2359 14 str. 3 d.

Jei klientas pirminio tinkamumo vertinimo metu nurodė, kad **turi** tvarumo prioritetų, platintojas, atlikdamas periodinį tinkamumo vertinimą, turėtų įvertinti, ar tie prioritetai vis dar tenkinami, ar jie pasikeitė, ir prireikus pateikti atitinkamas rekomendacijas.

Jeigu klientas per pirminį tinkamumo vertinimą nurodė, kad tvarumo pageidavimų **neturi**, platintojas turėtų įvertinti, ar tokia nuostata pasikeitė klientui pateikus atnaujintą asmeninę informaciją arba atliekant reguliary periodinį vertinimą, ir, jei taip, nustatyti, kokius tvarumo prioritetus turi klientas, o prireikus pateikti atitinkamas rekomendacijas.

Jei produktas, į kurį investuota, kliento tvarumo prioritetų nebeatitinka arba kliento tvarumo prioritetai pasikeičia, platintojai turėtų klientą apie tai informuoti, įvertinti šio pokyčio poveikį, informuoti klientą atnaujintoje tinkamumo ataskaitoje ir pateikti naują rekomendaciją, jei to reikalaujama pagal teisės aktus arba tai numatyta sutartyje.

INFORMACIJOS APIE DPPIP TVARUMO YPATYBES RINKIMAS

FRD, teikdami konsultacijas dėl DPPIP tinkamumo, klientui pateikia tinkamumo vertinimą, kuriame, be kita ko, nurodoma, ar produktas atitinka kliento investavimo tikslus, įskaitant tam asmeniui priimtinos rizikos lygį. Taip pat nurodoma, ar, atsižvelgus į kliento tvarumo prioritetus, jo investavimo tikslai gali būti pasiekti.

Svarbu, kad informacija apie tvarumą, atskleistina prieš sudarant sutartį, taip pat informacija, atskleidžiama interneto svetainėje, būtų naudojamosi vertinant, ar produktas atitinka kliento prioritetus.

Vertinant FRD atsakymus apie DPPIP tvarumo informacijos rinkimą, galima išskirti keletą rinkoje taikomos praktikos pavyzdžių. Vienas iš FRD nurodė, kad tai, ar į paslaugas įtraukiama tvarumo rizika, taip pat tvarumo rizikos galimo poveikio DPPIP grąžai vertinimas ir informacija apie tai, kaip laikomasi nurodytų aplinkos ar socialinių ypatumų reikalavimų, ar atsižvelgiama (ir jeigu taip, tai kaip) į PAI, priklauso nuo to, ar tokią riziką į savo paslaugas įtraukia ir kaip šią riziką vertina atitinkamus DPPIP fondus valdanti bendrovė. Todėl remiamasi fondo valdytojų atitinkamame prospekte pateikta informacija apie tvarumą ir ji viešai skelbiama.

Ne vienas FRD nurodė, kad informaciją apie investicinių fondų tvarumo ypatumus gauna iš investicinių fondų valdytojų ir jų pateikiamų dokumentų. O vienas iš FRD nurodė, kad su tvarumu susijusiai

informacijai, įtraukiamai į kas ketvirtį atliekamą vidaus analizę ir investicijų peržiūrą, rinkti pasitelkiami išorės duomenų teikėjai.

Viena iš draudimo įmonių pasidalijo savo įžvalgomis, kad tvarumas, tvaresni visų sričių produktai klientams tampa vis svarbesni, jie tampa vis raštingesni tvarumo tema, todėl draudikas stengiasi siūlyti produktus, orientuotus į tvarumą. Draudiko teigimu, tam nuolat peržiūrimi portfelyje turimi fondai, vertinamos galimybės pasiūlyti naujų tvaresnių fondų, stebima, kaip kinta fondų reitingai ir pan. Fondai atrenkami pagal keletą kriterijų, tarp kurių svarbią vietą užima ir tvarumas: pasirenkant ir stebint DPPIP fondus, be tvarumo kriterijų, atsižvelgiama ir į fondų reitingus, rizikos kategorijas, ankstesnių laikotarpių veiklos rezultatus ir kitus kiekybinius bei kokybinius kriterijus. Renkantis ir tikrinant fondus, atsižvelgiama ir į tvarumo reitingus.

DPPIP TINKAMUMO UŽTIKRINIMO PRIEMONĖS

Reglamento (ES) 2017/2359 9 str. 6 d. nustatyta, kad, teikdami konsultacijas dėl DPPIP, platintojai neteikia rekomendacijų tais atvejais, kai klientui arba potencialiam klientui netinka nė vienas produktas.

Platintojai nerekomenduoja DPPIP kaip atitinkančių kliento ar potencialaus kliento tvarumo prioritetus, kai DPPIP tų prioritetų neatitinka. Jie savo klientams ar potencialiems klientams paaiškina atsisakymo teikti rekomendaciją priežastis ir tas priežastis registruoja.

Jeigu kliento ar potencialaus kliento tvarumo prioritetų neatitinka nė vienas DPPIP ir klientas priima sprendimą taikyti savo tvarumo prioritetus, platintojas registruoja kliento sprendimą ir jo priežastis.

Vienas iš FRD nurodė, kad, poreikių vertinimo anketoje klientui pasirinkus variantą „*Norėčiau, kad visos mano investavimui skirtos įmokos būtų nukreipiamos į tvarias investicijas. Jei to įgyvendinti nėra galimybių, atsisakau man siūlomos paslaugos*“, DPPIP jam nesiūlomas ir rekomendacijos neteikiamos. Pasirinkus šį atsakymą elektroninėje poreikių vertinimo anketoje, ta anketa toliau negali būti pildoma ir pateikiamas pranešimas, kad DPPIP klientui nėra tinkamas. Konsultuojant gyvai, klientui pasirinkus tokį atsakymą poreikių anketoje, konsultantas informuoja, kad DPPIP jam netinkamas ir užpildyta anketa laikoma negaliojančia. Vykdoma ir papildoma kontrolė: jei tokia anketa būtų perduota tolesniam administravimui, apie tai, kad produktas nėra tinkamas ir kad pateikti pasiūlymai laikomi negaliojančiais, klientą informuotų Draudimo sutarčių valdymo skyriaus darbuotojai, atsakingi už anketos tikrinimą.

Kitas FRD nurodė, kad, atsižvelgdamas į produkto ir investavimo galimybių tvarumo ypatybes, parengė ir naudoja anketą, skirtą informacijai apie klientų finansinius poreikius, rizikos priimtimumo lygį, investavimo tikslus ir tvarumo prioritetus įvertinti ir rinkti. Investicinio produkto ir pagrindinių investavimo galimybių rekomendacija klientui grindžiama šio vertinimo rezultatu. Pirmiausia, atsižvelgiama į kliento tikslus ir rizikos priimtimumo lygį, o jeigu klientas teikia pirmenybę tvarumui, atliekant šį vertinimą atsižvelgiama ir į siūlomo investavimo varianto suderinamumą su kliento

tvarumo prioritetais (pvz., minimali tvarių investicinių fondų dalis ir kt.). FRD taip pat pateikia klientams aiškius ir išsamius dokumentus, kuriuose nurodomi pasirinkto investicinio produkto ir (arba) pagrindinės investavimo galimybės ypatumai, rizika ir tvarumo požymiai. Tai klientams padeda priimti pagrįstus sprendimus.

Dauguma FRD nurodė, kad, jeigu negali pasiūlyti kliento tvarumo lūkesčius atitinkančio produkto, pasitelkia klientų poreikių nustatymo anketas, kuriose klientai gali pasirinkti, ar sutinka pritaikyti savo tvarumo prioritetus.

Rekomendacijos

Svarbu atsižvelgti į tvarumo prioritetus, kai jau atliktas tinkamumo vertinimas atsižvelgiant į kliento žinias ir patirtį, finansinę padėtį ir kitus investavimo tikslus.

Ypač svarbu, kad platinant produktus nebūtų daromas spaudimas klientui taikyti savo tvarumo prioritetus.

Kai klientas nusprendžia taikyti savo tvarumo prioritetus, platintojas galėtų, pvz., atskleisti klientui informaciją apie rinkoje ir (arba) pas konsultuojantį platintoją galimus rasti produktus, įtraukiančius tvarumo prioritetus, kurie yra artimiausi kliento nurodytiems prioritetams.

Kai produktas neatitinka kliento nurodytų tvarumo prioritetų, platintojas tokio produkto neturėtų rekomenduoti, nebent klientas sutiktų taikyti savo prioritetus. Toks sprendimas turėtų būti įrašomas tinkamumo vertinimo anketoje-ataskaitoje.

Jeigu klientas nurodo, kad turi tvarumo prioritetų, tačiau, nepaisant platintojo pateiktų klausimų, nenurodo (nėra nustatęs konkretaus tvarumo prioriteto), kam teikia pirmenybę pagal a, b ar c punktus³, platintojas vis tiek gali siūlyti DPPIP, kurio tvarumo ypatybės kuo geriau atitinka kliento pageidavimus, atsižvelgdamas į kliento bendrai nurodytus tvarumo prioritetus. Su tuo susijusi informacija, pvz., kliento tvarumo prioritetų aprašymas (net ir plačiąja ar bendrąja prasme), faktas, kad klientas turi tvarumo prioritetų, bet nenurodė, kokiam (-iems) aspektui (-ams) teikia pirmenybę, turėtų būti įtraukti į tinkamumo vertinimo anketą-ataskaitą.

KOMPETENCIJOS, REIKALINGOS KLIENTŲ TVARUMO PRIORITETAMS ĮVERTINTI, DARBUOTOJŲ MOKYMAS IR ŠVIETIMAS

DPPD yra nustatyta, kad draudimo platintojai ir draudimo įmonių darbuotojai, vykdantys draudimo platinimo veiklą, turėtų atitinkamų žinių ir gebėjimų savo užduotims ir pareigoms tinkamai vykdyti. Jie taip pat turėtų atitikti tęstinio profesinio mokymosi ir tobulinimosi reikalavimus, kad būtų užtikrintas

---

³ Deleguotojo reglamente (ES) 2017/2359 2 str. 4 d.

tinkamas veiklos rezultatų lygis, atitinkantis darbuotojų atliekamas funkcijas ir atitinkamos rinkos keliamus poreikius.

Apibendrinant FRD atsakymus darbuotojų mokymo ir tobulėjimo tvarumo tema, galima daryti pagrįstą išvadą, kad didžioji dauguma FRD į darbuotojų švietimą ir profesinį tobulėjimą investuoja. Tai padeda kelti darbuotojų raštingumą tvarumo tema, tampa lengviau ir paprasčiau paaiškinti klientams tvarumo svarbą, prioritetus ir kitus aspektus. Įvertinę FRD nurodytus veiksmus, kurių imtasi, kad draudimo produktų platintojai turėtų pakankamai reikiamų žinių ir gebėjimų, susijusių su tvarumo prioritetų nustatymu, toliau dalijamės FRD gerąja praktika ir įžvalgomis.

Vienas FRD nurodė, kad finansų konsultantai dalyvavo visiems privalomuose e. mokymuose apie klientų tvarumo prioritetus, klientų poreikių vertinimo pokyčius, atnaujintus pardavimo dokumentus ir jų pildymą. Po mokymų buvo laikomas testas. Tik mokymus baigusius ir testą išlaikiusius konsultantams buvo leista tęsti draudimo produktų platinimo veiklą. Mokymų turinys apėmė tokias temas: kas yra tvarūs investiciniai produktai ir tvarumo prioritetai; tvarumo prioritetų nustatymo svarba; kaip investuodami atsižvelgiame į tvarumo kriterijus; bendravimas su klientais, jų poreikių nagrinėjimas ir tvarumo prioritetų aiškinimasis; atnaujintų pardavimo dokumentų pildymas. Kliento tvarumo prioritetų tema yra įtraukta į žanginius mokymus, skirtus kandidatams į draudimo produktų platintojus. Jie privalomi iki pradėdant platinimo veiklą.

Kita draudimo įmonė pabrėžė, jog tam, kad būtų galima įvertinti klientų tvarumo prioritetus, darbuotojai-konsultantai turėtų suprasti, kas yra tvarumas, turėti bent minimalių žinių apie teisės aktų reikalavimus, susijusius su FRD keliamais tvarumo atskleidimo reikalavimais, apie tai, kokias investavimo kryptis klientas gali pasirinkti, jeigu jam svarbios tvarios investicijos, kur jis gali plačiau pasiskaityti apie fondus.

Vienas FRD paaiškino, kad apie tvarumą informuojama draudiko klientams pateikiamoje ikisutartinėje informacijoje, taip pat informacija skelbiama interneto svetainės skiltyje „Tvarumas“. FRD paminėjo, kad darbuotojai-konsultantai, platinantys DPPIP, turi galimybę ir yra skatinami susipažinti su tvarumo tema, kad prireikus galėtų klientams paaiškinti išsamiau. Kaip blogąją praktiką būtų galima įvertinti draudiko sprendimą atskirų mokymų tvarių investicijų tema (kiek tai susiję su klientų poreikiais dėl tvarumo) neorganizuoti, nes per pastaruosius metus teisiniai reikalavimai kito, tam tikrų reikalavimų atsirado visai neseniai, todėl finansų rinka kol kas tik mėgina pati suprasti, kaip tinkamai įgyvendinti visus reikalavimus, o darbuotojų-konsultantų švietimas (mokymai) yra kitas žingsnis. FRD planuoja artimiausioje ateityje tai įgyvendinti ir padaryti nuolatiniu procesu.

Dar vienas FRD nurodė, kad draudimo produktų platintojas, norėdamas įvertinti klientų tvarumo prioritetus ir suteikti apie tai informaciją klientui, pirmiausia pats turi išmanyti šią sritį. Tuo tikslu buvo parengta mokymų medžiaga ir organizuojami mokymai. Visiems darbuotojams privaloma išklaudyti kursus apie klimato kaitą. Papildomai tam tikrų pareigybių darbuotojams privaloma išklaudyti kursus, susijusius su ES tvarių finansų reguliavimu.

Taip pat FRD nurodė, kokie veiksmai buvo atlikti siekiant užtikrinti darbuotojų, kurie teikia draudimo platinimo paslaugas, tinkamas kompetencijas tvarumo srityje. FRD organizavo tvarumo, tinkamumo vertinimo mokymus darbuotojams, tvarumo tema įtraukta ir į nuolatinių mokymų programą.

Rekomendacijos

Draudimo įmonių ir draudimo tarpininkų, parduodančių DPPIP, darbuotojai turi turėti reikiamų žinių ir kompetencijų, susijusių su tvarumo prioritetų kriterijais, ir gebėti aiškiai, glaustai, suprantamai ir neklaidinamai paaiškinti klientams informaciją, susijusią su produktų tvarumu.

Draudimo įmonių ir draudimo tarpininkų, siūlančių DPPIP, kuriais skatinami aplinkos ar socialiniai ypatumai arba kuriais siekiama tvaraus investavimo tikslo, darbuotojai turėtų turėti išsamesnių žinių ir kompetencijų, atitinkančių produktų, dėl kurių įsigijimo teikia konsultacijas, pobūdį. Todėl FRD turėtų užtikrinti, kad darbuotojai būtų tinkamai apmokyti ir nuolat atnaujintų žinias siekdami profesinio tobulėjimo. Žinios turėtų būti testuojamos.